

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Філософія

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.О. проректора з НІР
Одеського національного
морського університету

_____ Д.М. Решетков

“30” серпня 2013 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія

(назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.051201 Економіка підприємства

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

факультет _____ Економіки і управління

(назва факультету)

форма навчання _____ денна, заочна

(денна, заочна)

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» для студентів за напрямом підготовки: Суднобудування та океанотехніка.

Розробники:

доцент, канд. філософських наук Голошубова Алла Олександрівна

доцент, канд. філософських наук, доцент Куліченко Володимир Вікторович

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Філософія»

Протокол від “ ___ ” _____ 2013 року № ___

В.О. завідувача кафедри «Філософія»
_____ (В.В. Куліченко)

“ ___ ” _____ 2013 року.

Програма схвалена на засіданні Вченої ради факультету «Кораблебудівний»

Протокол від “ ___ ” _____ 2013 року № _____

Секретар Вченої ради факультету
_____ (Д.В. Кутяков)

“ ___ ” _____ 2013 року.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань _____ (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки <u>6.051201</u> <u>Суднобудування та океанотехніка</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 7.05120101 Кораблі та океанотехніка, 8.05120101 Кораблі та океанотехніка	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 108		4-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		28 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		52 год.	98 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю:			
Підсумковий накопичувальний бал	Іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 52% / 48%

для заочної форми навчання - 15% / 85%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

- вивчення законів розвитку філософії як світогляду, знання яких необхідно для безпосередньої практичної діяльності майбутніх спеціалістів;
- формування вихідної світоглядної культури в подальшій загальногуманітарній підготовці фахівця;
- освоєння масиву фундаментальних знань, на базі яких майбутній фахівець матиме нагоду самостійно оволодіти новим змістом подальшого соціального та науково-технічного прогресу.

Завдання:

- висвітлення суті філософії як науки та навчальної дисципліни;
- визначення сутності філософії як світогляду, її структури, функцій та характерних ознак;
- ознайомлення з сучасними концепціями філософської культури.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: філософію та світогляд; закони та базові філософські поняття; теорії та ідеї історико-філософського процесу; філософську онтологію та гносеологію;

вміти: застосовувати загальні теоретичні положення, закони і принципи розвитку філософії при вивченні інших гуманітарних дисциплін; порівнювати та аналізувати взаємодію методологій, їх вплив на формування сучасних моделей пізнання та поведінки.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет філософії:

- зародження філософії(від міфу до логосу);
- світогляд і філософія;
- філософія і наука;
- структура сучасного філософського знання.

Тема 2. Історія формування філософської онтології:

- милетська, элейська, піфагорійська школи, як перші спроби розуміння світу;
- атомістичний матеріалізм Демокрита і Епікура;
- ідеалізм і матеріалізм у філософії, їх різновиди і початкові принципи.

Тема 3. Історія формування філософської онтології і сучасне бачення світу:

- філософія Платона як приклад об'єктивно-ідеалістичного погляду на дійсність;
- вчення Арістотеля про буття, вчення про відношення між поняттями і чуттєвим буттям;
- сучасне розуміння матерії, її атрибути (простір, час, рух).

Тема 4. Сократ у полеміці з софістами:

- софісти як соціальне явище;
- діалог як метод філософії і як метод пізнання Сократа;
- етична філософія Сократа;
- принцип законности в філософії Сократа.

Тема 5. Вчення про розвиток:

- що таке розвиток?
- діалектика як вчення про розвиток;
- категорії і закони діалектики як методологічний інструментарій пізнання.

Тема 6. Свідомість як філософська проблема:

- психофізична проблема;
- теорія відображення як один з шляхів вирішення проблеми походження свідомості;
- суть свідомості(соціальність, ідеальність, активність);
- суспільна і індивідуальна свідомість.

Тема 7. Теорія пізнання:

- пізнання і знання;
- єдність чуттєвого і раціонального у пізнанні;
- проблема обґрунтування знання: сенсуалізм, емпіризм і раціоналізм у філософії;
- істина і концепції критеріїв істини;
- методи і форми наукового пізнання.

Модуль 2.

Змістовий модуль 2.

Тема 1. Сучасний глобальний світ:

- «відкрите суспільство» як західна модель глобального суспільства;
- протиріччя, народжені феноменом глобалізації і глобальні проблеми сучасності;
- концепція двуполушарної структури світу : сенс дихотомії Схід - Захід.

Тема 2. Суспільство, його суть, структура і функції:

- історико-філософська еволюція розуміння суспільства (ідеї законності, свободи, права, громадянства);
- суспільство як емпірична реальність і його сучасні моделі:
 - а) марксистський підхід;
 - б) емпірична соціологія М.Вебера;
 - в) теорія індустріального і постіндустріального суспільства.
- особа і суспільство.

Тема 3. Культура як необхідна умова людського буття:

- визначення поняття «культура» і історія його становлення;
- традиція і новація як механізм розвитку культури;
- антитрадиціоналізм постмодерністської культури як проблема сучасного світу.

Тема 4. Проблема людини у філософії:

- історія проблеми від Сократа до Гегеля;
- Маркс і Ніцше про соціальне і біологічне в людині;
- сучасна філософська антропологія.

Тема 5. Соціальна аксіологія:

- визначення поняття цінності;
- цінність і оцінка;
- цінності як результат розуміння соціального життя людей;
- моральні, релігійні, естетичні, правові цінності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Філософська онтологія та гносеологія												
Тема 1. Предмет філософії	10	2	2			6	7	1				6
Тема 2. Історія формування філософської онтології.	10	2	2			6	9					9

Тема 3. Історія формування філософської онтології і сучасне бачення світу.	10	2	2			6	11	2				9
Тема 4. Сократ у полеміці з софістами.	8	2	2			4	4					4
Тема 5. Вчення про розвиток.	8	2	2			4	8					8
Тема 6. Свідомість як філософська проблема.	8	2	2			4	11	1				10
Тема 7. Теорія пізнання.	12	4	4			4	12	1	1			10
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Соціальна філософія та аксіологія												
Тема 1. Сучасний глобальний світ.	8	2	2			4	10	1	1			8
Тема 2. Суспільство, його суть, структура і функції.	8	2	2			4	8					8
Тема 3. Культура як необхідна умова людського буття.	8	2	2			4	9	1				8
Тема 4. Проблема людини у філософії.	8	2	2			4	8					8

Тема 5. Соціальна аксіологія.	10	4	4			2	11	1				10
ІНДЗ (КП, КР)												
Усього годин	108	28	28			52	108	8	2			98

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет філософії. <u>Мета заняття</u> – розуміння ролі філософії в пізнанні світу і людини. <u>Основна проблема</u> – як відносяться філософія та наука? <u>Основні поняття</u> : світогляд, міфологія, релігія, філософія, наука, онтологія, гносеологія, методологія, аксіологія.	2
2	Історія формування філософської онтології. <u>Мета заняття</u> – розкрити сутність ранніх форм філософської онтології. <u>Основна проблема</u> – що є первинним: дух або природа? <u>Основні поняття</u> : онтологія, натурфілософія, основне питання філософії, матеріалізм, ідеалізм.	2
3	Історія формування філософської онтології і сучасне бачення світу. <u>Мета заняття</u> – ознайомитися з історичним та сучасним розумінням матерії, простору, часу, руху. <u>Основна проблема</u> – стійке і змінне, безперервне і дискретне. <u>Основні поняття</u> : монізм, дуалізм, плюралізм, об'єктивний ідеалізм, ідея, метафізика, буття, матерія, рух, простір, час.	2
4	Сократ у полеміці з софістами. <u>Мета заняття</u> – розкрити особливості метода Сократа. <u>Основна проблема</u> – суб'єктивізм у пізнанні. <u>Основні поняття</u> : метод, діалектика, софістика,	2

	суб'єктивізм, релятивізм, скептицизм, сенсуалізм, етика.	
5	<p>Вчення про розвиток.</p> <p><u>Мета заняття</u> – осмислення категорії і законів діалектики як методологічного інструментарія пізнання.</p> <p><u>Основна проблема</u> – проблема розвитку.</p> <p><u>Основні поняття</u>: розвиток, протиріччя, частина і ціле, причина і наслідок, необхідність і випадковість, форма і зміст, діалектика, метафізика, догматизм, еkleктика.</p>	2
6	<p>Свідомість як філософська проблема.</p> <p><u>Мета заняття</u> – ознайомитися з структурою і сутністю свідомості як філософській категорії.</p> <p><u>Основна проблема</u> – психофізична проблема.</p> <p><u>Основні поняття</u>: дух, душа, відображення, свідомість, самосвідомість, ідеальне, матеріальне, несвідоме, мова, мислення, суспільна свідомість.</p>	2
7	<p>Теорія пізнання.</p> <p><u>Мета заняття</u> – з'ясувати, що пізнання - це специфічний вид людської діяльності, спрямований на придбання знань про те, що оточує людину у світі.</p> <p><u>Основні проблеми</u> – проблема обґрунтування знання и проблема істини.</p> <p><u>Основні поняття</u>: гносеологія, суб'єкт, об'єкт, сенсуалізм, емпіризм, раціоналізм, агностицизм, істина, брехня, правда, практика, проблема, гіпотеза, теорія.</p>	4
8	<p>Сучасний глобальний світ.</p> <p><u>Мета заняття</u> – знайомство з теоріями сучасного глобального суспільства.</p> <p><u>Основні проблеми</u> – глобальні проблеми сучасності.</p> <p><u>Основні поняття</u>: європоцентризм, вестернізація, «економічна людина», «одновимірна людина», «відкрите суспільство», «закрите суспільство», глобалізація, глобальний світ, цивілізація.</p>	2
9	<p>Суспільство, його суть, структура і функції.</p> <p><u>Мета заняття</u> – знайомство з історико-філософською еволюцією розуміння суспільства.</p> <p><u>Основна проблема</u> – проблема розуміння суспільства.</p> <p><u>Основні поняття</u>: суспільство, соціум, система, суспільно-економічна формація, ідеальний тип, соціальний інститут, соціальна революція,</p>	2

	технологічний переворот.	
10	<p>Культура як необхідна умова людського буття.</p> <p><u>Мета заняття</u> – знайомство з аксіологічним і дезаксіологічним розумінням культури.</p> <p><u>Основна проблема</u> – культура як механізм самозбереження суспільства.</p> <p><u>Основні поняття:</u> культура, цивілізація, розум, духовність, символічний світ, природний і штучний світ, традиція, новація, постмодерністська культура.</p>	2
11	<p>Проблема людини у філософії.</p> <p><u>Мета заняття</u> – знайомство з образом людини в історії європейської культури.</p> <p><u>Основні проблеми</u> – що таке людина; що таке суть і що таке існування людини?</p> <p><u>Основні поняття:</u> антропологія, двоїстість людської природи, свобода і вибір, сенс життя, самотність, Я - Ти, Свій - Чужий.</p>	2
12	<p>Соціальна аксіологія.</p> <p><u>Мета заняття</u> – осмислення цінності як результату розуміння соціального життя людей.</p> <p><u>Основна проблема</u> – розуміння основ цінностей.</p> <p><u>Основні поняття:</u> аксіологія, інтерес, цінність, оцінка, індивідуалізм, колективізм, віра, добро, краса, право.</p>	4

6. Теми практичних занять - непередбачено

7. Теми лабораторних занять - непередбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет філософії: - зародження філософії(від міфу до логосу) - світогляд і філософія -	6	6
2	Історія формування філософської онтології: - милетська, элейська, піфагорійська школи, як перші спроби розуміння світу - атомістичний матеріалізм Демокрита і Епікура	6	9
3	Історія формування філософської онтології і сучасне бачення світу: - вчення Арістотеля про буття - сучасне розуміння матерії, її атрибути (простір, час, рух)	6	9
4	Сократ у полеміці з софістами: - діалог як метод філософії і як метод пізнання Сократа - етична філософія Сократа	4	4
5	Вчення про розвиток: - діалектика як вчення про розвиток - категорії і закони діалектики як методологічний інструментарій пізнання	4	8
6	Свідомість як філософська проблема: - суть свідомості(соціальність, ідеальність, активність) - суспільна і індивідуальна свідомість	4	10
7	Теорія пізнання: - проблема обґрунтування знання: сенсуалізм, емпіризм і раціоналізм у філософії - істина і концепції критеріїв істини	4	10
8	Сучасний глобальний світ: - «відкрите суспільство» як західна модель глобального суспільства - глобальні проблеми сучасності	4	8

9	Суспільство, його суть, структура і функції: - теорія індустріального і постіндустріального суспільства - особа і суспільство	4	8
10	Культура як необхідна умова людського буття: - визначення поняття «культура» і історія його становлення - антитрадиціоналізм постмодерністської культури як проблема сучасного світу	4	8
11	Проблема людини у філософії: - Маркс і Ніцше про соціальне і біологічне в людині - сучасна філософська антропологія (персоналізм, екзистенціалізм, прагматизм)	4	8
12	Соціальна аксіологія: - цінність і оцінка - моральні, релігійні, естетичні, правові цінності	2	10
	ІНДЗ — Контрольна робота		
	Разом	52	98

9. Індивідуальні завдання

Теми РЕФЕРАТІВ (примірні) для денної форми

1. Мифология как исторический тип мировоззрения.
2. Мифология и философия.
3. Мировоззрение и философия.
4. Философия и наука.
5. Понятие картины мира. Научная и религиозная картины мира.
6. Роль философии в духовном развитии человека.
7. Гераклит эфесский как выразитель стихийной диалектики.
8. Древнегреческие атомисты.
9. Пифагор – математик и философ.
10. Платон как философ.
11. Метафизика Аристотеля.
12. Философские концепции пространства и времени.
13. Движение как философская категория.
14. Античная софистика и современность.
15. Диалог Платона «Софист».

16. Философский метод Сократа.
17. Традиционное и современное понимание диалога (логический и феноменологический диалог).
18. История диалектики.
19. Диалектика как теория развития и как метод познания.
20. Свобода воли и человеческая судьба.
21. О роли фатализма и волюнтаризма в жизни людей и общества.
22. Лаплас и современная наука.
23. Творческая активность сознания.
24. Сознание и самосознание.
25. Бессознательное. Его проявление в поведении человека.
26. Эмпиризм Ф.Бэкона и рационализм Р.Декарта.
27. Теория познания И.Канта.
28. Познание как взаимодействие субъекта и объекта.
29. Истина, заблуждение, вера.
30. Правда и истина.
31. Материальное и идеальное.
32. Язык и мышление.
33. Сознание человека и современная информационная техника.
34. Рациональное и иррациональное в познании действительности.
35. Что такое знание?
36. Методы и формы научного познания.
37. Научное и вненаучное знание.
38. Учение В.И. Вернадского о ноосфере.
39. Концепция человека в философии Аврелия Августина.
40. Марксистская концепция человека.
41. Деятельность как специфический способ существования человека.
42. Экономический детерминизм и формационная теория К.Маркса.
43. Социологическая теория М.Вебера.
44. Теория этногенеза Л.Гумилёва.
45. Теория общественного договора Т.Гоббса.
46. Общество как развивающаяся система.
47. Свобода человека и свобода творчества (философское наследие Н.Бердяева)
48. Типологическое и уникальное в личности.
49. Проблема смысла жизни человека.
50. Свобода воли и человеческая судьба.
51. Основные направления в философии XX века.
52. Понятие культуры. Цивилизация и культура.
53. Феномен теоцентризму у середньовічної культурі.
54. Номіналізм та реалізм у Середньовіччі.
55. Антропоцентризм епохи Нового часу.
56. Проблема істини в філософії.
57. Наука як фактор змін у культурі Новітнього часу.
58. Позитивізм як новий напрям у філософії XIX ст.
59. Сутність свідомості як відображення.

- 60. Постмодернізм ХХ-ХХІ ст. – як протест проти соціального устрою.
- 61. Філософська культура: від конфлікту до взаєморозуміння.
- 62. Інформатизація та як шлях до постіндустріального суспільства.
- 63. Сучасна наука – „назад до природи” або „вперед у космос”?
- 64. Сучасна філософська думка – проблема становлення менталітету українців.

10. Методи навчання

- 1. Класичні лекції та семінарські заняття.
- 2. Семінарські заняття у вигляді дискусії, розв’язання певної проблеми або міні-конференції із доповідями студентів за задалегідь зазначеними темами.
- 3. Самостійна науково-дослідницька робота студентів з підготовки доповідей, рефератів, різноманітних творчих завдань.
- 4. Самостійна робота під керівництвом викладача у формі індивідуальних та групових консультацій.

11. Методи контролю

Поточний контроль складається з:

1) оцінювання **роботи** студента впродовж аудиторних занять (систематична підготовка до семінарських занять, відповіді на запитання викладача, активна участь у дискусіях за темою заняття);

2) оцінки за виступ в аудиторії із самостійно підготовленою **доповіддю** за темою семінарського заняття (структурованість доповіді, обґрунтованість матеріалу, що викладається, зацікавленість слухачів);

3) оцінки за самостійно підготовлену наукову роботу — **реферат** – або **творчу роботу** за вищезазначеними темами:

– **реферат** повинен мати структурований вигляд, план, список літератури. Зміст реферату обґрунтований, теоретизований, написаний на основі вагомого джерельного матеріалу. **Захист реферату** на семінарському занятті або на консультації, індивідуальному занятті;

– **творча робота** може мати вигляд ілюстративної підборки (7-10 ілюстрацій) із анотацією (об’ємом 5-6 стор.) за обраною темою; збірки особистих малюнків за означеною темою; підборки наукових або науково-популярних фільмів; комп’ютерної презентації; літературного есе тощо.

4) **тестування** або письмової **контрольної (модульної) роботи**:

– **тестування** може проводитися з використанням ПК або у паперовому вигляді. Студент має продемонструвати знання з усіх розділів та тем курсу;

– **контрольна робота** повинна мати аргументовані та вичерпні відповіді, демонструвати володіння термінологією, хронологією та основними положеннями релігієзнавства.

Поточної оцінки можуть бути додані бали за участь студента у науково-дослідній, пошуковій роботі, олімпіадах та конференціях за даною дисципліною.

Підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту; допуск к іспиту передбачує мінімум 35 балів, які накопичуються у поточнім контролі.

Підвищення оцінки здійснюється у формі усного опитування або у вигляді письмової роботи за всіма темами курсу.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

денна форма навчання:

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (підсумкова модульна робота)	Сума
Змістовий модуль №1							Змістовий модуль №2					25	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
6	6	7	6	6	6	7	6	6	6	6	7		

заочна форма навчання:

Підсумкова екзаменаційна робота / підсумкова контрольна робота	Усний екзамен	Сума
до 50	до 50	100

Таблиця оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	незараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

13. Методичне забезпечення

1. Голошубова А.А. Введение в философию. Часть 1.- Одесса, 2007.
2. Голошубова А.А. Введение в философию. Часть 2.- Одесса, 2010.

14. Рекомендована література

Базова

1. Філософія: Навч. Посібник / За ред.. Надольного І.Ф.– К: Вікар, 2002.
2. В.Куличенко, А.Черныш. Философия. Підручник – Одеса., 2012.
3. Основы философии. Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Под ред. Черныша А.М.,– Одесса: ОНМУ, 2006.
4. Философия. Учебник для вузов / Под ред. Дмитриевой В.М. – М., 2008.
5. Філософія. Навч. посіб./ За ред. Горбула О.Д.- К., 2004.
6. Философия. Учебн. пособие / Под ред. Волкова А.Н. – Ростов-на-Дону, 2006.
7. Социальная философия. Учебник / Под ред. Андрущенко В.П., Горлача Н.И., – Киев-Харьков, 2002.

Допоміжна

Словники:

1. Голошубова А.А. Словарь философских терминов.- Одесса, 2007.
2. Всемирная энциклопедия. Философия XX век.- М., 2002.
3. Постмодернизм. Энциклопедия.- Минск, 2001.

Першоджерела:

1. Аристотель. Соч. в 4-х т. – М., 1976.
2. Бердяев Н. Самопознание. – М., 2001.
3. Бердяев Н.А. Смысл истории. М., – 1990.
4. Бэкон Ф. Соч. в 2-х томах, – М., 1978.
5. Бубер М. Два образа веры. – М., 1996.
6. Гегель Г.-В.-Ф. Лекции по истории философии, Кн. первая. – СПб., 1993.
7. Гегель Г.-В.-Ф. Система наук. Часть первая. Феноменология духа// Соч. – т. IV. – М., 1959.
8. Декарт Р. Избранные произведения. – М., 1950.
9. Локк Д. Соч.в 3-х т. – М.: Мысль, 1985.
10. Лебедев А.В. Фрагменты ранних греческих философов. – М., 1989.
11. Маркс К., Энгельс Ф. Немецкая идеология. Соч., т.3.
12. Платон. Собр. соч. в 4-х т. – М., 1993.
13. Поппер К. Открытое общество и его враги. – М., 1992.
14. Сорокин П. Человек, цивилизация, общество. – М., 1992.
15. Тойнби А. Постижение истории. – М., 1991.
16. Хьюбнер К. Истина мифа. – М., 1996.

17. Шпенглер О. Закат Европы. – М., 1993.

Додаткова література:

1. Башляр Г. Новый рационализм. М.: Прогресс, 1987.
2. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. – М., 1984.
3. Дезами Т. Кодекс общности. – М.: Изд-во АН СССР, 1956.
4. Ильенков Э.В. Диалектическая логика. – М., 1984.
5. Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия. – М.: Наука, 1991.
6. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса. – М.: Прогресс, 1986.
7. Руссо Ж.-Ж. Трактаты. – М.: Наука, 1969.
8. Рузавин Г.И. Методология научного исследования. – М., 1999.
9. Современная мировая философия. – М.: Наука, 2006.

15. Інформаційні ресурси

1. Голошубова А.А., Куличенко В.В. Конспект лекцій по філософії (*електронна версія*).